



มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา
Course Specification

0000157 การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง
(Citizenship Education)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
(หมวดพื้นฐานวิชาชีพ) หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562
มหาวิทยาลัยทักษิณ

รายละเอียดของรายวิชา

ผู้สอน :

อ.ดร.วิภาดา พินลา

อ.ภควดี ทองชมภูซ

1. ชื่อวิชา (Course Title)

1.1 ภาษาไทย : การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

1.2 ภาษาอังกฤษ : Citizenship Education

2. จำนวนหน่วยกิต : 3 (2-2-5)

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ : 4 ชั่วโมง/สัปดาห์

4. วัน/เวลาเรียน/ห้องเรียน : วันจันทร์ เวลา 13.00 - 17.10 ห้อง 18704

5. เป็นวิชาที่สังกัดอยู่ใน : หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หมวดพื้นฐานวิชาชีพ)

6. เป็นวิชาระดับ : กศ.บ. ฟิสิกส์ (4 ปี) ปี 2 (กลุ่ม S105)

7. คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย

แนวคิดหลักการและองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองอย่างสันติวิธี คุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล จิตอาสาและจิตสาธารณะ และการศึกษาเพื่อการสร้างความเป็นพลเมืองของประเทศชาติและสังคมโลก

8. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้บัณฑิตเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองเข้มแข็งผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาและสังคม

1.2 สามารถวิเคราะห์ และอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการสร้างพลเมืองเข้มแข็ง ประชาชนผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผลที่เกิดขึ้นต่อระบบการศึกษา รวมถึงสังคมไทย

1.3 สามารถออกแบบกระบวนการและแนวทางของการมีส่วนร่วมในการปรับทิศทางและสร้างการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาและสังคม

1.4 สามารถแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าของตนเองและเคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์ของคนอื่นผ่านกรณีศึกษาของกลุ่มคนที่ถูกกีดกันออกจากระบบการศึกษาและสังคม

1.5 สามารถแสดงข้อคิดเห็นและเสนอทางออกของปัญหาการทุจริตและความไม่โปร่งใสที่เกิดขึ้นในสังคม

1.6 สามารถออกแบบแนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการศึกษาเพื่อเป็นกลไกพัฒนาคนให้มีคุณธรรม
ความเป็นพลเมือง

9. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

สืบเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการใช้การศึกษาเป็นกลไกในการสร้างความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยของสังคมเสี่ยงภัย ที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงได้ยากสูง ด้วยเหตุนี้การศึกษาจึงถูกคาดหวังให้เป็นกลไกสร้างความมั่นคงด้วยการพัฒนาคนให้มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รู้เท่าทันสังคม เศรษฐกิจและบริบทของโลกการพัฒนาวิชานี้จึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาในฐานะกระบวนการพัฒนาความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ครูผู้นำทางวิชาชีพ และสร้างพลเมืองที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ประเทศและสังคมอนาคต

10. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ และช่องทางในการให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ทุกวันหลังเลิกเรียนห้อง 235 คณะศึกษาศาสตร์ และทางเว็บไซต์ Facebook page รายวิชา)

11. แผนการสอนและการประเมิน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	สร้างแรงบันดาลใจความ เป็นครูพลเมืองในสังคมใหม่ แบบ Growth Mindset	2	2	- แนะนำอาจารย์ผู้สอน และกลุ่ม เรียน สถานที่เรียนรู้ - ทำความรู้จักนิสิตแต่ละกลุ่ม เรียน - เล่าประสบการณ์การเรียนรู้และ ธรรมชาติของรายวิชา	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูษ
2	แนวคิดผู้นำเพื่อสร้างการ เปลี่ยนแปลงในกระบวนการ ทัศน์ใหม่ - การเปลี่ยนแปลงจากข้าง ใน การเปลี่ยนแปลงเชิง ปัญญา - การพัฒนามนุษย์ให้เป็น	2	2	- สอนโดยยกกรณีศึกษาเพื่อ วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง (Problem-based Learning) ทั้ง จากวิดีโอทัศน์ รายงานวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจัย - นิสิตร่วมสะท้อนคิดและสรุป บทเรียนการเรียนรู้ (Reflection)	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูษ

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	ผู้นำ - บทบาทของผู้นำใน กระบวนการทัศน์ใหม่				
3-4	ผู้นำกับความกล้าหาญทาง จริยธรรม - การฟื้นฟูและสร้างสรรค์ สังคม - ประสบการณ์ผู้นำที่มีความ กล้าหาญทางจริยธรรม	4	4	- สอนโดย “ใช้โครงงานเป็นฐาน ในการเรียนรู้” (Project-based Learning) - สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning - นิสิตฝึกปฏิบัติทำโครงงานศึกษา วิเคราะห์ประสบการณ์ผู้นำที่มี ความกล้าหาญทางจริยธรรม - นิสิตร่วมกันสะท้อนคิด ประสบการณ์ผู้นำที่มีความกล้า หาญทางจริยธรรม	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูษ
5-6	ผู้นำในฐานะผู้เอื้ออำนวย และผู้มีส่วนร่วมสร้างสรรค์ ระบบการศึกษาและสังคม	4	4	สอนโดย “การจัดทำโครงงานเป็น ฐานในการเรียนรู้” (Project- based Learning) - สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning - นิสิตฝึกปฏิบัติทำโครงงานศึกษา วิเคราะห์ประสบการณ์ผู้นำใน ฐานะผู้เอื้ออำนวยและผู้มีส่วนร่วม สร้างสรรค์ระบบการศึกษาและ สังคม - นิสิตร่วมกันสะท้อนคิดความเป็น ผู้นำในฐานะผู้เอื้ออำนวยและผู้มี ส่วนร่วมสร้างสรรค์ระบบ การศึกษาและสังคม	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูษ
7-8	แนวคิดประชาสังคมกับการ สร้างพลเมืองเข้มแข็ง	4	4	- สอนโดย “การใช้ปัญหาเป็นฐาน ในการเรียนรู้” (Problem-based Learning) จากกรณีศึกษา	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
				<ul style="list-style-type: none"> - นิสิตร่วมกันสะท้อนคิดประชาสังคมกับการสร้างพลเมืองเข้มแข็ง - มอบหมายให้จัดทำโครงงานของกลุ่มเรียนในมิติความเสมอภาค ความพอเพียง ความหลากหลาย ในสังคมพหุวัฒนธรรม การรู้เท่าทันสังคมดิจิทัล การปรับตัวในสังคมเสี่ยงภัย 	ทองชมภูนุช
9	สอบกลางภาค				
10-11	<p>ครูในฐานะพลเมืองกล้าคิดและกล้าเปลี่ยนแปลง กับวิกฤติทางจริยธรรมของสังคมไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูกับการตั้งคำถามต่อวิกฤติทุจริต คอร์รัปชัน - ครูกับการวิพากษ์การเห็นแก่ประโยชน์พวกพ้องในสังคมอุปถัมภ์ 	4	4	<ul style="list-style-type: none"> - สอนโดยการเรียนรู้ในการปฏิบัติโครงงาน (Project-based Learning) และใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ครูในฐานะพลเมืองกล้าคิดและกล้าเปลี่ยนแปลงกับวิกฤติทางจริยธรรมของสังคมไทย - นิสิตร่วมกันสะท้อนคิด - ออกแบบและจัดทำโครงงานของกลุ่มเรียน ในมิติ ความเสมอภาค ความพอเพียง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม การรู้เท่าทันสังคมดิจิทัล การปรับตัวในสังคมเสี่ยงภัย 	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูนุช
12-13	<p>คุณธรรมความเป็นพลเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างคุณธรรมความเป็นพลเมืองในสังคม - การสร้างคุณธรรมความเป็นพลเมืองในระบบโรงเรียน 	4	4	<ul style="list-style-type: none"> - สอนโดยการเรียนรู้ในการปฏิบัติโครงงาน (Project-based Learning) คุณธรรมความเป็นพลเมืองและใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ - นิสิตร่วมกันสะท้อนคิด - นิสิตร่วมกันพัฒนาโครงงานของกลุ่มเรียนในมิติความเสมอภาค ความพอเพียง ความหลากหลาย 	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูนุช

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
				ในสังคมพหุวัฒนธรรม การรู้เท่าทันสังคมดิจิทัล การปรับตัวในสังคมเสี่ยงภัย	
14-15	- การศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงและสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ - การศึกษาเพื่อการดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - ข้อเสนอเชิงทฤษฎี และข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง	4	4	- สอนโดยการเรียนรู้ในการปฏิบัติ โครงการ (Project-based Learning) การศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงและสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้การศึกษาเพื่อการดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - นิสิตร่วมกันสะท้อนคิด - นิสิตร่วมกันออกแบบการนำเสนอผลงานวิชาการต่อสาธารณชน	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูณูช
15	กิจกรรม Learning Festival “การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง”	2	2	- ถอดประสบการณ์ “ความรู้เชิงปฏิบัติการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง”	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูณูช
16	กิจกรรมเปิดโลกวิชาการ “การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง”	2	2	- นำเสนอผลงานวิชาการ “ความรู้เชิงปฏิบัติการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง” ต่อสาธารณชน	อ.ดร.วิภาดา พินลา อ.ภควดี ทองชมภูณูช
17-18	สอบปลายภาค				

12. เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

คะแนน

1. ความรับผิดชอบ : 10 คะแนน
2. ฝึกปฏิบัติจัดทำโครงการและสะท้อนคิด : 20 คะแนน

3. การนำเสนอผลงานกลุ่มและรายงานวิชาการ : 50 คะแนน
4. สอบปลายภาค : 20 คะแนน

ผลงาน

1. โครงการและผลการสะท้อนคิด (ระหว่างเรียน)
2. การนำเสนอผลงานกลุ่มในงานกิจกรรมเปิดโลกวิชาการ“การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง” และรายงานทางวิชาการ

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนรวมร้อยละ 80 ขึ้นไป	ระดับคะแนน A
ได้คะแนนรวมร้อยละ 75 ถึง 79	ระดับคะแนน B+
ได้คะแนนรวมร้อยละ 70 ถึง 74	ระดับคะแนน B
ได้คะแนนรวมร้อยละ 65 ถึง 69	ระดับคะแนน C+
ได้คะแนนรวมร้อยละ 60 ถึง 64	ระดับคะแนน C
ได้คะแนนรวมร้อยละ 55 ถึง 59	ระดับคะแนน D+
ได้คะแนนรวมร้อยละ 50 ถึง 54	ระดับคะแนน D
ได้คะแนนรวมร้อยละ 49 ลงไป	ระดับคะแนน F

หมายเหตุ นิสิตต้องศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 5 ชั่วโมง/สัปดาห์ ตามหลักสูตร

13. ตำราและเอกสารหลัก

จิตติมา เจือไทย (2551). การสร้างอัตลักษณ์แห่งตัวตนของคนพิการ, ปริญญาโท กศ.ด.

(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). การพัฒนาเด็กให้มีจิตสาธารณะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรสังคมและประเทศชาติ. กรุงเทพฯ : วีพรีน.

ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายการศึกษา.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2548). แนวคิดว่าด้วยความเป็นพลเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คลังวิทยา.

นภาพร หะวานนท์ และคณะ. (2555). ชีวิตที่ถูกลืม เรื่องเล่าของผู้หญิงในเรือนจำ. กรุงเทพฯ : สำนักกิจการ

ในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2558). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education). กรุงเทพฯ :

นานมีบุ๊คส์ จำกัด.

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2557). สัตตลักษณ์ของครูผู้นำ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

วิชัย ตันศิริ. (2557). ศาสตร์การสอนความเป็นนักประชาธิปไตย Pedagogy of the Democrat. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายการศึกษา มูลนิธิส่งเสริมนโยบายการศึกษา.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง. กรุงเทพฯ : อาร์แอนด์ปรีนต.

สถาบันพระปกเกล้า. (2552). คู่มือพลเมืองยุคใหม่. กรุงเทพฯ : เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์.

สถาบันพระปกเกล้า. (2552). โครงการ “สร้างสำนึกพลเมือง”. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (ออนไลน์). (2563). โลกเปลี่ยน คนปรับ หลุดจากกับดัก ขยับสู่ความยั่งยืน. สืบค้นจาก : <https://www.thainapci.org/2021> [3 กรกฎาคม 2563]

Berlach, R. (1996). Citizenship Education: Australian And Singaporean Perspectives. Australian Journal Of Teacher Education, 21(2), pp.1-2.

Burton, D. (2015). Citizenship Education in Secondary Schools in England. Educational Futures, 7(1), p.76.

Center for Civic Education. (2010). National Standards for Civics and Government. Woodland Hills, CA: Center for Civic Education

14. ตำราเอกสารประกอบเพิ่มเติม

พิริณญา หลวงเทพ ภัทรา ดำรงไทย และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2556). “การให้ความหมายที่มาของความหมายและการปฏิบัติตนในการเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม หน้า 431-442.

นภาพรณัฏ หะวานนท์ และคณะ. (2554). การสร้างความฉลาดรู้เรื่องเพศในวัฒนธรรมบริโภค=Constructing Sexual Literacy in consumer Culture. กรุงเทพฯ : เอเอ็นที ออฟฟิศ เอ็กเพรส.

15. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ.(2555). ปาฐกถาพิเศษในการปิดประชุมวิชาการความเป็นพลเมืองกับอนาคตประเทศไทย , เอกสารการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า. ครั้งที่ 13 ประจำปี 2554. บ.จรัลสนิทวงศ์.

Jacoby, C. (2006). Moral Values Education: Characterizing Japan and Norway’s Primary School Curriculum. Master of Philosophy in Comparative and International Education Institute for Educational Research Faculty of Education UNIVERSITETET I OSLO.

Jho, D. (2006). The making of Social Studies Education in Korea: Implications for Citizenship Education. Citizenship Teaching and Learning. 2(2). 21-36.

Lindstrom, L. (2013). Citizenship Education from a Swedish Perspective. Journal of Studies in

Education. 3(2), 20-39.